

Galizisk sumpkrebs (*Pontastacus leptodactylus*)

Videnskabeligt navn: *Pontastacus leptodactylus*

Synonymer: *Astacus leptodactylus*, *Potamobius leptodactylus*

Kaldenavn: Galizisk sumpkrebs, Tyrkerkrebs

Status i Danmark: Invasiv¹⁴

Omfattet af: Den nationale liste over invasive arter¹³

Beskrivelse

Galizisk sumpkrebs varierer en del i udseende¹.

Den er leddelt, har ti ben, to klosakse og en række

pigge ned langs kroppen. Kropslængden er normalt op til 15 cm, hvor hannerne er større end hunnerne, men der kendes eksemplarer på op til 30 cm's længde². Halen er bred og vifteformet, og følehornene er lange. Klørene er karakteristiske ved at være lange og smalle². Farven kan være grøn, grålig, blå eller sort, men det mest almindelige er honningbrun eller olivengrøn¹.

Galizisk sumpkrebs, Foto: Naturstyrelsen

Forvekslingsmuligheder

Galizisk sumpkrebs kan forveksles med den hjemmehørende flodkrebs (*Astacus astacus*) og indførte signalkrebs (*Pacifastacus leniusculus*). Galizisk sumpkrebs kløer er dog mere end 2½ gange så lange som brede, flodkrebsens relativt kortere. Antennerne hos sumpkrebsen er desuden meget lange i forhold til kroppen sammenlignet med flodkrebs og signalkrebs¹. Signalkrebs kan kendes desuden på "signalet", den hvide plet på klosaksens to kløer².

Spredningsvej og udbredelse

Galizisk sumpkrebs er hjemmehørende i det sydøstlige Europa (Grækenland, Bulgarien, Rumænien, Ungarn, Kroatien, Østrig, Ukraine, Belarus, Rusland) og i tempererede og subtropiske dele af Asien². Arten blev indført levende som fødevarer fra Tyrkiet og Polen i 1970'erne³. Den er udsat og etableret i en del småvande, samt i Furesøen. Den er registreret på mindst 35 lokaliteter på Sjælland og 1 på Lolland og fordelt på 5 vandsystemer^{4,5}. En tidligere dokumenteret forekomst af arten i Susåsystemet er formodentlig forsvundet som følge af udbrud af krebsepest, der også rammer galizisk sumpkrebs⁵. Arten er på EU-listen over invasive arter som ikke må handles, udsættes eller på anden måde spredes inden for EU-landene⁶.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystem- funktioner	Økonomiske effekter	Helbreds effekter
Score	1	3	2	1	1	0
Datakvalitet	Sikker	Sikker	Sikker	Middel	Sikker	Meget sikker

Spredningspotentiale: 1 (lav). Spredningspotentialet for galizisk sumpkrebs er vurderet lav. Arten er formodentlig god til at spredes inden for et givent vandsystem, bl.a. via en relativt stor frugtbarhed og yngelvækst (se nedenfor). I Danmark forekommer arten dog primært i søer og damme (mere end 2/3 af forekomsterne), i mindre grad i (mindre) vandløb. Evnen til at spredes yderligere uden menneskets hjælp vurderes derfor beskeden, fordi arten er dårlig til at sprede sig over land⁷.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevarings- og naturværdi for galizisk sumpkrebs er vurderet høj. Den kan leve i vandløb, kanaler, søer, damme og kan endda tåle brakvand med højt saltindhold⁸. Med sit brede habitatvalg er den "hårdfør" og tåler relativt iltfattigt vand, ligesom den ved lave temperatur kan overleve flere dage på land⁸. Den er – som andre danske krebs - afhængig af tilstedeværelsen af skjul, herunder undervandsplanter⁸.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Påvirkning af hjemmehørende arter fra galizisk sumpkrebs er vurderet middel. Arten synes mere konkurrencedygtig i forhold til flodkrebsen. Den er mere frugtbar, ynglen vokser hurtigere og klarer sig bedre i direkte fysiske konfrontationer⁹, ligesom den bedre tåler "dårlige" miljøforhold (lave iltkoncentrationer)¹⁰. Til gengæld forsvaret flodkrebsen sine skjul bedre i konfrontation med sumpkrebsen¹¹. Sidst nævnte er følsom over for krebspest, men kan overføre sygdommen til flodkrebs^{1,8}. Der er evidens for, at arten af denne grund er forsvundet fra tidligere levesteder¹².

Påvirkning af økosystemfunktioner: 1 (lav). Påvirkningen af økosystemfunktioner er for galizisk sumpkrebs vurderet lav. Ferskvandskrebs anses generelt for at være "ecosystem engineers", idet de kan påvirke de fysiske strukturer i vandområderne. Det er imidlertid vurderet, at galizisk sumpkrebs kun i begrænset omfang påvirker økosystemprocesser og strukturer².

Økonomiske effekter: 1 (lav). Det vurderes, at arten har en begrænset negativ økonomisk indflydelse.

Helbredseffekter: 0 (ingen). Der er ingen kendte helbredseffekter af galizisk sumpkrebs.

Kilder

¹ Miljøstyrelsen. Galizisk sumpkrebs *Astacus leptodactylus*. <https://mst.dk/natur-vand/natur/artsleksikon/krebsdyr/galizisk-sumpkrebs/> (besøgt 19. juli 2022).

² CABI, Invasive Species Compendium, *Astacus leptodactylus* (Danube crayfish). <https://www.cabi.org/isc/datasheet/92630> (besøgt 19. juli 2022).

³ Holdich, D.M. 2002. Distribution of crayfish in Europe and some adjoining countries. Bull. Fr. Pêche piscic 367: 611-650.

⁴ Wiberg-Larsen, P. in prep. Røddlistevurdering af ferskvandskrebs.

⁵ Berg, S., Jacobsen, M.W., Pedersen, S. & Hansen, B.K. 2022. Kortlægning af udbredelsen af krebs og krebspest i danske ferske vande. DTU Aqua-rapport nr. 401-2022. Institut for Akvatiske Ressourcer, Danmarks Tekniske Universitet. 39 pp. + bilag.

- ⁶ List of Invasive Alien Species of Union concern https://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/list/index_en.htm (besøgt 18. juli 2022).
- ⁷ van Kuijk, T., Biesmeijer, J.C., van der Hoorn, B.B. & Verdonshot, P.F.M. 2021. Functional traits explain crayfish invasive success in the Netherlands. *Nature, Scientific Reports* 11: 2772.
- ⁸ Crayfish of Romania. <https://www.crayfish.ro/leptodactylus.html> (besøgt 8. juli 2022).
- ⁹ Stucki, T.P & Romer, J. 2001. Will *Astacus leptodactylus* displace *Astacus astacus* and *Austropotamobius torrentium* in Lake Ägeri, Switzerland? *Aquatic Sciences* 63: 477–489.
- ¹⁰ Zaikov, A., Piskov, I. & Iliev, I. 2010. Investigation on shelter competition between Narrow-Clawed crayfish *Astacus leptodactylus* (Esch.) and Noble crayfish *Astacus astacus* L. *Bulg. J. Agric. Sci.*, 16: 369-375.
- ¹¹ Perdikaris, C. & Georgiadis, C. 2017. Co-occurrence of narrow-clawed crayfish (*Astacus leptodactylus* sensu lato) and noble crayfish (*Astacus astacus* L.) in the southwestern Balkans: The case of Lake Pamvotida (NW Greece). *North-Western Journal of Zoology* 13: 18-26.
- ¹² Berezina N.A., Terentiev P.M., Sharov A.N. & Maximov A.A. 2021. New records and disappearance from old sites of narrow-clawed crayfish *Pontastacus leptodactylus* in northwestern Russia. *BioInvasions Records* 10: 894–903.
- ¹³ Bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen og om en national liste med handelsforbud m.v. over for invasive arter (BEK nr. 1285 af 12/11/2018) <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/1285>.
- ¹⁴ Arter.dk, art: Galizisk sumpkrebs - *Pontastacus leptodactylus*, <https://arter.dk/taxa/taxon/details/2efe2bf9-f785-ea11-aa77-501ac539d1ea>.